

Sprawozdanie z 40. Jubileuszowego Ogólnopolskiego Sympozjum Koła Naukowego Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku „Bóg – Historia – Świat” (Płock, dn. 15 listopada 2017 r.)

Hasło: „Bóg – Historia – Świat” zgromadziło w murach najstarszej mazowieckiej uczelni – Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku 15 listopada 2017 r. kilku prelegentów i około trzystu uczestników spoza seminarium. Okazją była 100. rocznica objawień fatimskich, którą obchodzono w 2017 r., próbując w czasie różnych wydarzeń dokonać reinterpretacji treści i przesłania ważnych wydarzeń z początku XX w. Po raz czterdziesty w gronie kapłanów i świeckich, teologów, dziennikarzy, filozofów Koło Naukowe Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku dało asumpt do dyskusji i wymiany poglądów, a także wspólnego podjęcia refleksji o kondycji wiary, moralności i rodziny na początku trzeciego tysiąclecia chrześcijaństwa.

Pierwszym akcentem była Msza św. w seminaryjnej Kaplicy Dobrego Pasterza, której przewodniczył Biskup Płocki dr Piotr Libera. W kazaniu ks. dr Wojciech Kućko, opiekun Koła Naukowego WSD, odwołał się do postaci patrona dnia, św. Alberta Wielkiego, którego sława rozpowszechniła się dzięki ogromnej wiedzy przyrodniczej, fizycznej, ale przede wszystkim filozoficznej i teologicznej. Wskazał, że ma on związek z tematem sympozjum o objawieniach fatimskich. Św. Albert był jednym z autorów chrześcijańskiej filozofii dziejów, a także tym, który jasno formułował zasady antropologii chrześcijańskiej. To przeciwko niej wystąpili w XX w. wszyscy, którzy popełnili „błąd antropologiczny”, na który wskazywał w encyklice *Centesimus annus* św. Jan Paweł II. Ks. Kućko przywołał również wystąpienie Sekretarza Stanu kard. Angelo Sodano z 13 maja 2000 r., w którym wyjaśniał: „Wizja fatimska dotyczy przede wszystkim walki systemów ateistycznych przeciw Kościołowi i chrześcijanom oraz opisuje niezmiernie cierpienia świadków wiary w stuleciu zamykającym drugie millennium. Jest to niekończąca się Droga Krzyżowa, której przewodniczą papieże dwudziestego wieku”. Ponadto ks. Kućko wskazał: „Od 40 lat pokolenia profesorów i alumnów płockiego Wyższego Seminarium Duchownego poszukują sensu historii i świata m.in. w trakcie organizowanych sympozjów naukowych, podczas których pisana

jest, jak za czasów św. Alberta czy św. Tomasza, głosami prelegentów, artystów, dziennikarzy, kapłanów i świeckich nasza skromna, lokalna *Płocka Suma teologiczna*¹.

Wprowadzenia w obrady dokonali ks. dr Marek Jarosz, rektor WSD w Płocku, a także diakon Krzysztof Stawicki, prezes Koła Naukowego WSD w Płocku, którzy powitali zebranych licznie prelegentów i uczestników.

Pierwsze wystąpienie zaprezentował bp prof. dr hab. Michał Janocha z Uniwersytetu Warszawskiego, dotyczyło zaś ono tematu: *Ikonaografia maryjna w tradycjach chrześcijańskich*. Zauważył, że najważniejsze elementy mariologii są zawarte w rozpowszechnionej szeroko w świecie figurze Matki Bożej Fatimskiej. W referacie, bogato ilustrowanym obrazami i figurami maryjnymi, przedstawił przejście od przedchrześcijańskich wizerunków bogiń płodności i ziemi do nowych, chrześcijańskich form ukazywania Maryi. Ewolucja mariologiczna w historii sztuki chrześcijańskiej jest świadectwem wiary i wielkości umysłu ludzkiego. Profesor sztuki odwołał się także do wielu sanktuariów maryjnych, gdzie krzewiony jest żywy i prawdziwy kult maryjny.

Drugi referat, zatytułowany: *Fatima i los chrześcijan przełomu tysiącleci*, przedstawił ks. prof. dr hab. Waldemar Cisło z UKSW w Warszawie, wskazując, w jaki sposób przesłanie orędzia fatimskiego jest udziałem chrześcijan na Bliskim Wschodzie i w Arabii Saudyjskiej. Opisał różne sposoby prześladowania chrześcijan, którzy cierpią jak Chrystus. Dodał także, w jaki sposób wspomagani są przez działalność dobroczynną wielu organizacji, np. „Pomoc Kościołowi w Potrzebie”.

W kolejnym przedłożeniu ks. prof. dr hab. Józef Mandziuk z UKSW w Warszawie z punktu widzenia historycznego podniósł zagadnienie: *Rosja w 1917 r. w świetle objawień fatimskich*. Bardzo szczegółowo zarysował klimat społeczny, polityczny i religijny bolszewickiej, rewolucyjnej Rosji, jak również reakcje na wydarzenia Fatimy w tamtym czasie w różnych częściach Europy. Ważnym elementem była historia poświęcenia Rosji Niepokalanemu Sercu Maryi, które dokonało się za przyczyną św. Jana Pawła II, jak i jego konsekwencje, w postaci obalenia komunizmu w 1989 r.

Przedpołudniowe obrady dopełniło bogate w treści wystąpienie red. Grzegorza Górnego z tygodnika *Sieci*, które poświęcił aktualności Fatimy. Przywołując badania, prowadzone w celu przygotowania opublikowanej książki *Tajemnice Fatimy. Największy sekret XX wieku*, Górny zauważył, że Fatima jest ciągle aktualnym

¹ W. Kućko, *40 lat pisania Małej Płockiej Sumy Teologicznej. Homilia wygłoszona z okazji inauguracji 40. Sympozjum Koła Naukowego WSD w Płocku. Kaplica Dobrego Pasterza WSD, Płock, 15 listopada 2017 r.*, „Miesięcznik Pasterski Płocki” 102 (2017) nr 11, s. 1185-1187.

wezwaniami dla świata. Należy ją niewątpliwie wiązać z „błędami Rosji” – z systemem komunistycznym, który przez Piusa XII był określany jako herezja. Choć został on pokonany w sensie ustrojowym, to niektóre jego błędy ciągle żyją i owocują, w postaci marksizmu kulturowego. Współczesne spory o legalizację aborcji, a także przetaczająca się przez świat rewolucja seksualna, są wycelowane w tradycyjny model małżeństwa i rodziny. Błędy komunizmu, zdaniem red. Górnego, uderzają w dwa dogmaty maryjne katolicyzmu: dziewictwo i Boże macierzyństwo.

Zwieńczeniem pierwszej części obrad była dyskusja, w której wzięli udział wszyscy prelegenci. Podjęto w niej zagadnienie rozumienia treści objawień, ich aktualności, a także wyjaśnienie ikonografii wizerunku Matki Bożej Skępskiej, otaczanej szczególną czcią w diecezji płockiej.

Obrady w części popołudniowej zawierały trzy wystąpienia. Ks. dr Janusz Lewandowicz z AWSO w Łodzi odniósł się do wybranych tekstów opisujących Maryję w poezji Ojców Kościoła Wschodniego. Ks. dr hab. Przemysław Artemiuk z UKSW w Warszawie i WSD w Łomży podjął kwestię: *Objawienie i objawienia*, ukazując istotę przesłania chrześcijańskiego oraz rolę objawień prywatnych. W samym XX w. odnotowano ponad czterysta objawień maryjnych, z których za wiarygodne Kościół uznał jedynie cztery. Ks. Artemiuk przypomniał także słowa Benedykta XVI o „niezakończonych misji Fatimy” i potrzebie odczytywania wszelkich objawień prywatnych w perspektywie jedynego, prawdziwego objawienia powszechnego. Jako ostatni zabrał głos red. Tomasz Rowiński z redakcji czasopisma *Christianitas*, który w referacie: *Fatimskie pytanie o obecność dziejów zbawienia w historii* objaśniał, dlaczego objawienia są poszukiwaniem iskry między historią a życiem. Przestrzegając przed niebezpieczeństwem poszukiwania cudowności i nadzwyczajności w wierze, które nierzadko zaćmiewają rozumne i wolne działanie człowieka, zdolnego do rozumienia wielu spraw świata i historii. W dyskusji raz jeszcze wrócono do kwestii charyzmatów i ich roli w życiu wiernych Kościoła katolickiego.

Podsumowanie części sympozjalnej przedstawił ks. dr Wojciech Kućko z UKSW w Warszawie i WSD w Płocku. Przypomniał, że jubileuszowe, 40. sympozjum, było możliwe dzięki założycielowi tej idei, ks. dr. Tadeuszowi Rutowskiemu, który wymyślił i utworzył spotkania ascetyczne. Dały one początek sympozjom, które organizuje Koło Naukowe, powstałe z inicjatywy kleryków i ówczesnego opiekuna, ks. prof. dra hab. Henryka Seweryniaka. Tym samym, w 1990 r. zapoczątkowano nową formułę konferencji, które w takiej formie trwają do dzisiaj. Ks. Kućko odniósł się do wydanej w 2017 r. z okazji 90. urodzin Benedykta XVI książki *Il tempo e la storia. Il senso del nostro viaggio* [*Czas i historia. Sens naszej podróży*], zawierającej teksty Ratzingera na tematy historyczno-teologiczne, skonstruowane wokół dwóch kwestii: „Czas człowieka” oraz „Czas Boga”. Ratzinger

pisał wówczas: „Wierzę, że dziś pokusa, której jako chrześcijanie jesteśmy poddani, nie zawiera się tak bardzo w teoretycznej wątpliwości co do istnienia Boga albo w Jego jedność czy obecność w trzech Osobach, jak również nie w niepewności co do boskości czy ludzkiej natury Chrystusa. To, co dziś nas naprawdę przytłacza i kusi, to bardziej stwierdzenie o nieskuteczności chrześcijaństwa. Po dwóch tysiącach lat historii chrześcijańskiej nie widzimy nic z tego, co powinno konstytuować nową rzeczywistość świata, ale znajdujemy te same rzeczy budzące grozę, lęki i nadzieje jak wcześniej i jak zawsze”. Opiekun Koła Naukowego WSD dodał, że takie jest właśnie przesłanie objawień fatimskich, „żeby zrozumieć sens czasu, trzeba odwołać się do Pana Czasu i Życia. Inaczej człowiek pozostanie biednym – duchowo biednym, osieroconym, bez genealogii, bez przyszłości. Bieda intelektualna i duchowa jest chyba gorsza od biedy materialnej”.

Płockie jubileuszowe sympozjum po raz czterdziesty stało się okazją do podjęcia ważnej refleksji naukowej. Było to jedno z ważniejszych wydarzeń na mapie intelektualnej Mazowsza. Obradom towarzyszyła wystawa: *40 lat Sympozjów 1978-1990-2017*, przygotowana przez kleryków WSD w Płocku pod kierunkiem ks. dra Wojciecha Kućko, zawierająca historię jesiennych sympozjów seminaryjnych. Na 23 tablicach opisano rodzenie się pomysłu sympozjów, działalność pierwszych organizatorów (ks. dr. Tadeusza Rutowskiego i bpa dra Andrzeja Suskiego), kolejnych opiekunów Koła Naukowego i jego prezesów, a także wszystkie tematy i prelegentów sympozjów z lat 1978-2017. Opublikowano również kolejny numer specjalny sympozjalnego czasopisma *Sursum Corda* (które w WSD w Płocku obchodziło jubileusz, ukazuje się bowiem od 90 lat – od 1927 r.), zaś miejscem wymiany myśli były również sympozjalna księgarnia oraz kawiarnia. Ponadto w czasie loterii fantowej został wsparty Dom Samotnej Matki w Starej Białej koło Płocka.

Wieczorna modlitwa *Akatystem* dała uczestnikom możliwość sięgnięcia do bogatej tradycji modlitwy maryjnej Kościoła Wschodniego. Po niej zaś odbyła się jubileuszowa gala sympozjalna, podczas której podsumowano rubinowy jubileusz, a także wręczono statuetki wszystkim byłym opiekunom Koła Naukowego WSD w Płocku, wśród których znaleźli się: ks. dr Tadeusz Rutowski (organizator sympozjów w latach 1978-1985), bp dr Andrzej Suski (1986-1990), ks. dr Henryk Seweryniak (1990-1998), ks. dr Andrzej Kobyliński (1998-2004), ks. dr Remigiusz Stacherski (2004-2005), ks. dr Mirosław Milewski (2005-2008), ks. Jarosław Kwiatkowski (2008-2010), ks. dr hab. Waldemar Graczyk (2010-2011), ks. Tomasz Brzeziński (2012-2015), ks. dr Sławomir Zalewski (2016-2017) i ks. dr Wojciech Kućko (2017-). Ostatnim akcentem była premiera sztuki Karola Wojtyły *Brat naszego Boga* w wykonaniu Amatorskiego Teatru Kleryckiego w reżyserii diakona Adama Kowalskiego i kleryka Piotra Adamiaka.

W symposium wzięło udział ok. 300 osób, w tym 13 kleryków z innych seminariów duchownych (Bagno, Kalwaria Zebrzydowska, Katowice, Łomża, Pelplin) oraz uczniowie ze Szkół Katolickich z Płocka oraz szkół ponadgimnazjalnych z Płocka i Mławy. Obrady w Płocku wpisały się w obchody Roku Fatimskiego i były ważnym głosem w ogólnopolskiej dyskusji o dziedzictwie i aktualności przesłania fatimskiego.

ks. dr Wojciech Kućko

Wydział Studiów nad Rodziną – UKSW w Warszawie